

KESTÄVÄ
KAUPUNKI

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kestävä kaupunki -ohjelma 2019–2023 | Tuloskooste 2

Tietoa ja työkaluja kestävän kehityksen johtamiseen

Kestävä kaupunki -ohjelma vauhditti laaja-alaista kestävää kaupunkikehitystä pääpainopisteinä ympäristöllisesti ja sosiaalisesti kestävät ratkaisut. Ohjelma vahvisti valtion ja kaupunkien yhteistyötä ja tuki kaupunkien omaa kestävä kehityksen työtä.

2

Kestäviä kaupunkeja, hyvää johtamista

- Tämä tuloskooste kertoo parhaista kaupunkien johtamiseen liittyvistä käytännöistä ja työkaluista, jotka syntyivät ympäristöministeriön *Kestävä kaupunki* -ohjelmassa vuosina 2019–2023.
- Ohjelma tuki kaupunkien ja kuntien kestävän kehityksen johtamisen tavoitteenasettelua, toimeenpanoa ja seurantaa. Seuranta helpottamaan kehitettiin myös kestävän kaupunkikehityksen indikaattoreita.
- Tämä kooste tarjoaa työkaluja kaupunkien kestävyiden systemaattiseen ja strategiseen johtamiseen ja sitä tukevaan poikkihallinnolliseen yhteistyöhön.

Kestävää kehitystä edistetään kaupungeissa ja kunnissa usein siilomaisesti, painottuen esimerkiksi ympäristösektorille.

Kaupungeilla on merkittävä rooli kestävän kehityksen edistämisessä paitsi paikallisella, myös kansallisella ja jopa kansainvälisellä tasolla.

Suomi on muiden Pohjoismaiden rinnalla kansainvälisten kestävän kehityksen vertailujen kärjessä.

Vipinää kestävään kehitykseen – Agenda 2030 -työkirja

Ratkaisuja kestävyden johtamiseen

Kestävän kaupunkikehityksen työssä on panostettava sekä kestävä kehityksen johtamiseen että sen konkreettiseen toimeenpanoon. On tärkeää, että kestävä kehityksen merkitys on tunnustettu ja sen toteutukseen on sitouduttu läpi koko organisaation.

Kestävä kaupunki -ohjelman kestävyden johtamista tukevat toimet ovat tarjonneet osallistujille tietoa, työkaluja ja asiantuntijatukea ja koonneet kaupunkeja ja kuntia yhteisen oppimisen äärelle.

Oppaasta tukea kestävyden poikkihallinnolliseen johtamiseen

Kuntien kestävyden johtamisen tueksi ohjelmassa työstettiin opas ja työkirja *Vipinä kestävä kehitykseen – Agenda 2030*. Demos Helsinki Oy:n toteuttama opas tukee YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden (SDG) hyödyntämistä paikallisessa ja poikkihallinnollisessa työssä. Opas sisältää työkaluja, toimintamalleja ja esimerkkejä kestävyystyön käynnistämiseen, konkreettisiin toimiin sekä seurantaan ja viestintään.

Opas pohjautuu tuloksiin, joita saatiin valtioneuvoston rahoittamasta *Kestävyden johtaminen paikallistasolla* -hankkeesta.

Voit ladata oppaan osoitteesta kestavakaupunki.fi/johtaminen. Samalta sivulta löytyvät myös muut kestävyden johtamiseen liittyvät ratkaisut, joista neljä esittelemme seuraavaksi laajemmin. Kaikki ohjelman tuloskoosteet löydät osoitteesta kestavakaupunki.fi/tuloskoosteet.

Yli 65 kaupunkia ja kuntaa mukana

Kestävyden johtamista edistävissä hankkeissa oli mukana yli 65 kaupunkia tai kuntaa eri puolilta Suomea. Yhteistyöhön osallistui myös kaupunki- ja kuntaverkoston sekä Suomen Kuntaliiton, tutkimuslaitosten ja yritysten asiantuntijoita.

Hanketyön lisäksi ohjelma vauhditti kestävyystavoitteiden saavuttamista muun yhteistyön keinoin. Ohjelma tarjosi esimerkiksi mahdollisuuksia kotimaisten ja pohjoismaisten kokemusten jakamiseen YK:lle tehtävistä vapaaehtoisista kestävä kehityksen paikallisarvioista (VLR). Kansallista kestävä kaupunki- ja kuntakehityksen työtä vahvistettiin laajassa yhteistyössä muun muassa Suomen ympäristökeskus Syken, Kuntaliiton, Motivan ja kuutoskaupunkien kanssa.

KUVA: MIKAEL AHLFORS

Seuranta helpottuu oikeiden indikaattorien avulla

Tästä lähdettiin liikkeelle

Kaupunkien kestävään kehitykseen liittyvää indikaattorityötä tehdään runsaasti, mutta työ on hajallaan ja osin päällekkäistä. Indikaattorien hyödyntäminen kestäväan kaupunkikehityksen toimeenpanoa ohjaavana välineenä on ollut haastavaa, ja usein samaa ilmiötä on mitattu eri yhteyksissä eri indikaattorein. Miten kaupunkien kestävyyttä tulisi mitata?

Tätä lähdettiin selvittämään *Kestävän kaupunkikehityksen indikaattorit- ja Ilo irti indikaattoreista!* -hankkeissa, joita koordinoi Suomen ympäristökeskus Syke projektipäällikkö **Tapio Reinikaisen** johdolla. Syken lisäksi mukana oli Motiva Oy, joka työsti indikaattorien vientiä johtamisjärjestelmään.

Mitä syntyi?

Ensimmäisessä indikaattorihankkeessa tuotettiin kvantitatiiviset indikaattorit ja indikaattoritieto YK:n *Uuden kaupunkikehitysohjelman NUA:n* kansalliseen raportointiin.

Sen jälkeen tehtiin ehdotus kansallisista kestäväan kaupunkikehityksen avainindikaattoreista. 46 avainindikaattorin sarja pohjautuu olemassa olevien indikaattoreiden läpikäyntiin, yli 60 organisaation yhteiseen työpajaprosessiin ja tutkijoiden analyysiin.

Jatkohankkeessa indikaattoreita testattiin ja kehitettiin edelleen eri kokoisten kaupunkien ja kuntien kanssa. Lisäksi indikaattoreita viettiin kuntien johtamisen, suunnittelun ja seurannan prosesseihin. Työhön osallistuivat Espoo, Helsinki, HSY, Kerava, Kouvola, Oulu, Raasepori, Salo, Valkeakoski ja Vantaa. Työtä sparrasivat ympäristöministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, THL:n, Tilastokeskuksen ja Kuntaliiton asiantuntijat. ▶

”Indikaattorityö on peräpeiliin katsomista, eikä sillä ole arvoa, jollei se johda tulevaisuuden rakentamiseen. Pääsimme tarkastelemaan, miten oma prosessimme oli synkassa valtakunnallisen etenemisen kanssa.”

KUVA: MIKAEL AHLFORS

KUVA: MIKAEL AHLFORS

”Kaikki kansainväliset indikaattorit eivät sovellu Suomeen, sillä globaalisti vertailtuna monet kestävän kehityksen osatekijät ovat meillä jo melko hyvällä tasolla. Tärkeää oli löytää yhteisiä indikaattoreita, joita kaikki voivat seurata julkisesti saatavan avoimen datan avulla”, sanoo ylitarkastaja **Nufar Finel** Sykestä.

Indikaattorien visualisoinnin ja seurannan tueksi kehitetään myös interaktiivinen PowerBI-ratkaisu.

Ideoita tulevaisuuden kehittäjille

Kaupungit, kunnat ja ministeriöt voivat hyödyntää yhteisiä indikaattoreita kestävän kaupunkikehityksen seurannassa.

”Tavoitteena oli se, että löydetään lukuja, joihin omaa kehitystä voi suhteuttaa. Eri-laisia kiintopisteitähän voi olla useita, ja omia indikaattoreita voi olla vaikea hahmottaa. Suunnittelusta tulee jämäkämpää, kun on tavoite, jota kohti yhdessä pyritään”, sanoo johtava tutkija **Jari Lyytimäki** Sykestä.

Yksi indikaattorityöhön osallistuneista kaupungeista oli Espoo, jossa indikaattorit oli jo huomioitu laajasti strategiatasolla ja käynnissä oli iso vaikuttavuuteen liittyvä indikaattorityö.

”Indikaattorityö on peräpeiliin katsomista, eikä sillä ole arvoa, jollei se johda tulevaisuuden rakentamiseen. Tässä indikaattorityössä oli hyvä rakenne, ja opimme erityisesti siitä, mitkä ovat pienimpien kuntien ja yleensä indikaattorityön haasteita. Pääsimme tarkastelemaan, miten oma prosessimme oli synkassa valtakunnallisen etenemisen kanssa”, kertoo projektipäällikkö **Ville Taajamaa**. ♦

[Lue lisää kestavakaupunki.fi/johtaminen](https://kestavakaupunki.fi/johtaminen)

Yhteiskehittämisen foorumilla vauhtia kestävyuden toteutumiseen

Tästä lähdettiin liikkeelle

Kestävän kehityksen tavoitteiden toimeenpano vaatii organisaatiolta aikaa, resursseja ja hyvää sisäistä yhteistyötä.

Kestävän kaupunkikehityksen foorumi luotiin edistämään ja tehostamaan kuntien vähähiilisyystyötä yhteiskehittämisen ja asiantuntijatuken avulla. Foorumi koostui kunnan sisäisestä yhteistyöstä, asiantuntijasparrauksesta ja työtä tukevista menetelmistä, kuten juurisyysanalyysistä.

”Kestävä kaupunkikehitys on aika monimutkainen ja -muotoinen kokonaisuus, johon voi sisältyä jotain aivan uutta kaikille. Siihen liittyvä kehitystyö kuuluu usein kaupungeissa tavallaan kaikille, mutta ei kenellekään. Siksi kestävyteen liittyvät asiat vaativat poikkihallinnollista, vahvaa yhteistyötä”, sanoo foorumin fasilitoija **Tiina Sahakari** Sitowise Oy:stä.

Mitä syntyi?

Ensimmäinen, syksyllä 2021 järjestetty *Kestävän kaupunkikehityksen foorumi* tarjosi ratkaisuja, joiden avulla kunnat kehittivät vähähiilisyystyötään. Mukana olivat Kaarina, Lohja, Naantali, Raisio, Salo sekä Turku.

”Foorumissa olimme tunnistamaan toimintamme keskeisimpiä ja vaikuttavimpia vähähiilisyystyötä edistäviä kehittämiskohtia, joista tärkeimmäksi todettiin palvelualueen henkilöstön liikkumisen, urakoissa tapahtuvan liikkumisen ja koneiden käytön sekä toiminnan aiheuttamat päästöt. Toinen valittu kehittämiskohde oli hiekoitushiekan uusiokäytön edistäminen”, kertoo infrahankintapäällikkö **Marjo Jaakkola** Turun kaupungilta. ▶

”Kestävä kaupunkikehitys on aika monimutkainen ja -muotoinen kokonaisuus. Siihen liittyvä kehitystyö kuuluu usein kaupungeissa tavallaan kaikille, mutta ei kenellekään. Siksi kestävyteen liittyvät asiat vaativat poikkihallinnollista, vahvaa yhteistyötä.”

Ideoita tulevaisuuden kehittäjille

Sitowisen kehittämä foorumikonsepti ja -työkirja sekä menetelmäesimerkit ovat sovellettavissa kaikkeen kestävyuden kehitystyöhön. Toimintamallia on hyödynnetty myös hankkeen jälkeen kuntien kestävyystyön tukemiseen.

”Varsinaisen hankkeen jälkeen olemme työstäneet muun muassa ilmastotyön foorumin Kanta-Hämeen kunnille, ja uusi foorumin periaatteita ja menetelmiä hyödyntävä hanke käynnistyi EU:n *Climate Mission* -ilmastomissioon valittujen suomalaisten kaupunkien työn tukemiseksi”, Tiina Sahakari kertoo.

Kestävän kaupunkikehityksen foorumi tehostaa suunnittelua. Foorumi mahdollistaa vertaisoppimisen ja kokemuksen vaihdon, kiihdyttää yhteistyötä ja antaa aikaa syventyä rauhassa aiheeseen.

”Foorumin aikana ajankäyttö on tehokasta. Samalla saa uutta tietoa ja sparrausta muilta ryhmiltä ja pääsee ohjatusti työstämään asioita eteenpäin. Työmalli vie osallistujilta kolme työpäivää ja muutamien tuntien työskentelyn päivien välillä. Kunnat, jotka aidosti sitoutuvat foorumiin, nimeävät tiimin ja osallistuvat aktiivisesti, saavat eniten siitä irti”, Tiina Sahakari vinkkaa. ♦

[Lue lisää kestavakaupunki.fi/johtaminen](https://kestavakaupunki.fi/johtaminen)

Kuinka kestävyystoimien ristikkäisvaikutuksia arvioidaan tehokkaasti?

Tästä lähdettiin liikkeelle

Jokaisella kunnan tai kaupungin kestävyystoimella voi olla erilaisia vaikutuksia myös muihin kestävyiden osa-alueisiin. *Kestävyystoimien ristikkäisvaikutusten arviointi* -hankkeessa kunnat oppivat tunnistamaan ristikkäisvaikutuksia paremmin sekä vahvistamaan positiivisia ja vähentämään ei-toivottuja vaikutuksia.

Työtä fasilitoivat liiketoimintapäällikkö **Susanna Sepponen** Gaia Consultingista ja tiimipäällikkö **Jani Päivänen** Sweco Finlandilta tiimeineen.

”Kuntien keskustelusta nousi esiin, että suunnittelu lähtee usein talousnäkökulmasta. Ilmastonäkökulmia otetaan jo nyt aika hyvin huomioon, mutta sosiaaliset, kulttuuriset ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset eivät ole vielä ihan vahvoja. On edullisempaa tehdä heti päätöksiä, joissa eri puolet on huomioitu, kuin korjata niitä jälkikäteen”, Susanna Sepponen ja Jani Päivänen sanovat.

Mitä syntyi?

Työhön kuului neuvontaa koko kuntakentälle ja kaupunki-, kunta- tai seutukohtaista sparrausta synergioiden ja ristiriitojen tunnistamiseksi.

”Meillä Vantaalla toiveena oli, että saisimme apua kaupunkirakenteen tiivistämisen aiheuttamien, erityisesti ympäristöterveyteen liittyvien ristikkäisvaikutusten systemaattiseen tunnistamiseen ja niiden arviointiin kokonaisuutena. Joitakin ristikkäisvaikutuksia tunnistettiin ja arvioitiin aiemmin, mutta useammin yksittäisinä vaikutuksina kuin toisiinsa liittyen”, sanoo yleiskaavasunnittelija **Anna-Mari Kangas** Vantaalta. ▶

”Ilmastonäkökulmia otetaan jo aika hyvin huomioon, mutta sosiaaliset, kulttuuriset ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset eivät ole vielä ihan vahvoja. On edullisempaa tehdä heti päätöksiä, joissa eri puolet on huomioitu, kuin korjata niitä jälkikäteen.”

Myös Oululla oli vastaavia tavoitteita kuin Vantaalla. Porvoo pohti kaupunginosan uudistumista yhteiskunnallisten vaikutusten näkökulmista. Lappeenrannalla oli agendalla erityisesti kestävä liikkuminen: esimerkiksi se, miten liikenneväylät ja luonnon monimuotoisuus saadaan tukemaan toisiaan. Rovaniemellä pohdittiin tiivistyvää ja hajaantuvaa kaupunkia ja sitä, miten se vaikuttaa palveluverkkoihin.

Ideoita tulevaisuuden kehittäjille

Hankkeessa etsittiin yhdessä menetelmiä esimerkiksi vaikutusten tunnistamiseen ja arviointiin sekä toimialojen välisen dialogin vahvistamiseen. Kehitettiin työkaluihin ja syntyneisiin yhteisiin oppeihin voit tutustua osoitteessa kestavakaupunki.fi/johtaminen. ♦

Kestävän kehityksen budjetointi auttaa tunnistamaan vaikuttavuuden

Tästä lähdettiin liikkeelle

Mitkä ovat kestävän kehityksen ja talouden linkitykset? Miten kestävä kehitys kytetään kuntien talouden suunnittelun ja seurannan prosesseihin? Kuusi kuntaa pureutui tähän ja työstä omaa kestävän kehityksen budjetointiaan valitsemiensa teemojen mukaan.

Johtava asiantuntija **Okariina Rauta** kollegoineen Motiva Oy:stä fasilitoi Kestävän kehityksen budjetoinnin kehitystyötä, jonka aikana kunnat kokeilivat uusia toimintatapoja ja työkaluja. Tukena oli asiantuntijoiden sparrausryhmä valtiovarainministeriöstä, ympäristöministeriöstä, Valtiontalouden tarkastusvirastosta, Kuntaliitosta ja Motivasta.

Mitä syntyi?

Helsinki tarkasteli kestävän kehityksen budjetointiaan kokonaisuutena ja Oulu puolestaan erityisesti ympäristöbudjetointia. Muuramessa tutkittiin kestävän kehityksen budjetointia niin, että keskiössä olivat osallistava budjetointi ja sosiaalinen kestävyys.

Kolme kaupungeista pohti nuorimpiin kaupunkilaisiin liittyviä ratkaisuja: Imatra kehitti lapsiystävällisyyden lisäämistä osallistamalla lapsia heitä koskevissa hankinnoissa ja Kuhmo lasten ja nuorten osallistavaa budjetointia. Turussa käynnistettiin kestävän kehityksen budjetoinnin malli ja tunnistettiin muutostarpeet nykyisissä toiminnoissa ja päätöksenteossa, sosiaalista kestävyyttä erityisesti nuorten osalta painottaen. ▶

”Kestävän kehityksen budjetoinnilla voi ymmärtää paremmin, mihin kustannuksia kannattaa keskittää ja millä tekemisellä on vaikuttavin lopputulema.”

KUVA: MIKAEL AHLFORS

KUVA: MIAKEL AHLFORS

”Hankkeessa tehty työ lisäsi kestävän kehityksen budjetoinnin osaamista sekä antoi mahdollisuuden oppia muilta kaupungeilta ja sparrata ajatuksia. Helsingin tavoite oli saada vuoden 2024 talouden suunnitteluun kestävän kehityksen eri ulottuvuuksia paremmin tukevat kaupunkiyhteiset tavoitteet sekä linkittää talousarviotavoitteet paremmin SDG-tavoitteisiin. Hyödynsimme hankkeen tuloksia tässä jatkotyössä”, erityisasiantuntija **Mia Malin** Helsingin kaupunginkansliasta kertoo.

Ideoita tulevaisuuden kehittäjille

”Kun resurssit ovat tiukoilla ja pitää edistää vihreää siirtymää ja ratkoa taloushaasteita, voi kestävän kehityksen budjetoinnilla ymmärtää paremmin, mihin kustannuksia kannattaa keskittää ja millä tekemisellä on vaikuttavin lopputulema”, Okariina Ranta sanoo.

Kuntien kehitystyön tulokset koottiin materiaaliksi, jonka avulla muutkin kunnat voivat toteuttaa kestävän kehityksen budjetointia. ♦

[Lue lisää kestavakaupunki.fi/johtaminen](https://kestavakaupunki.fi/johtaminen)

Uusia näkökulmia kestävyuden johtamiseen

Kestävyuden tavoitteenasettelun ja seurannan kehittäminen | MSDI Oy

36 kestävyuden eri vaiheissa olevaa kuntaa työstä yhdessä kestävä kehityksen seurantaansa. Näin syntyi suosituksia kestävä kehityksen edistämiseksi kunnissa ja kuntien kestävyystyön tukemiseksi kansallisella tasolla.

Kestävä kehityksen tulevaisuuspaaja (TUPA) | Espoon kaupunki

Tulevaisuuspaajassa vahvistettiin Espoon oman ohjelmatyön asukaslähtöisyyttä ja osallisuutta. Uudenlainen osallisuusmalli toi asukkaiden äänen tiiviimmin mukaan kaupungin kestävä kehityksen työhön ja auttoi tarkastelemaan erilaisia tavoitteita heidän näkökulmastaan.

Nuoret ilmasto- ja kestävä kehityksen työn kirittäjinä | Varsinais-Suomen liitto / Valonia

Salossa lisättiin nuorten ja päättäjien välisiä kohtaamisia sekä nuorten mahdollisuutta vaikuttaa päätöksentekoon. Hankkeessa kehitetty demokratiakasvatuksellinen toimintamalli on helposti muidenkin kuntien hyödynnettävissä.

REDI(4)2030 = Jyväskylän kaupungin resurssiviisaustyön digiportaali – tiedolla johtamisen ja viestinnän vahvistaminen yhteisellä matkalla kohti hiilineutraalia kaupunkia 2030 | Jyväskylän kaupunki

Jyväskylässä kehitettiin *Ympäristövahti*-yhteistyöalusta, jota käytetään aktiivisesti kaupungin poikkihallinnollisen resurssiviisaustyön johtamisessa, seurannassa ja päätöksenteossa. Verkkosivupohjainen palvelu seuraa asetettuja tavoitetiljoja, mittareita ja toimenpiteitä. ▶

KUVA: MIKKO TÖRMÄNEN

KUVA: MIKKO TÖRMÄNEN

Resurssiviisaustoimenpiteiden vaikuttavuuden mittaaminen kestävien kaupunkien johtamisen tukena (REMI) | Suomen ympäristökeskus

FISU-verkoston (Finnish Sustainable Communities) yksitoista kuntaa ja FISU-palvelukeskus laativat indikaattorit, jotka mittaavat resurssiviisautta edistävien toimien vaikuttavuutta. Indikaattoreilla tuetaan kaupunkien kestävyttä edistävää johtamistyötä.

USO 6 Kestävä kuntajohtaminen -verkostohankkeen osana toteutettava kuntien kestävän kehityksen johtamisen edistäminen | Kuntaliitto

Uuden sukupolven organisaatiot -verkostohanke (USO) keskittyi SDG-viitekehyksen integrointiin kuntien strategioihin, johtamisen prosesseihin ja toimintatapoihin. Yhdessä pohdittiin myös kaksoisjohtamista eli operatiivisen ja poliittisen johtamisen limittymistä. Samalla tehtiin Kuntaliiton ja 54 kunnan ja muiden kumppanien kanssa Kestävät kunnat -ennakointityötä.

Esiselvitys kestävän kaupunkikehityksen kansainvälisten rahoitus- ja yhteistyömahdollisuuksien tehokkaammasta hyödyntämisestä | PDGE Oy

Esiselvityksessä hahmoteltiin kestävän kaupunkikehityksen kansainvälisen rahoituksen kokonaisuutta: rahoitusmahdollisuuksia ja rahoituksen saamista tukevia verkostoja ja foorumeja. Selvitys käsittää EU:n kansainväliset ohjelmat ja keskeiset pohjoismaiset rahoitusmahdollisuudet. ♦

[Lue lisää kestavakaupunki.fi/johtaminen](https://kestavakaupunki.fi/johtaminen)

Ohjelma lyhyesti

Yli
70
projektia

95
kaupunkia
tai kuntaa

7
ministeriötä

Noin
70
muuta
organisaatiota

- Kestävä kaupunki -ohjelmassa kehitettiin uusia kestävän kaupunkikehittämisen ratkaisuja ja vahvistettiin kestävän kehityksen strategista johtamista. Ohjelmassa ratkottiin kuntien yhteisiä kestävyysaasteita ja edistettiin hyvien käytäntöjen laajempaa käyttöönottoa.
- Taustalla vaikuttivat YK:n Agenda 2030:n kestävän kehityksen tavoitteet (SDG) sekä YK:n kaupunkikehitysohjelman (New Urban Agenda NUA) ja EU:n kaupunkiohjelman (EU Urban Agenda) tavoitteet.
- Ohjelmaa koordinoi ympäristöministeriö, ja toteutuksessa olivat mukana kaupungit ja kunnat, aihepiirin keskeiset ministeriöt ja muut kestävän kaupunkikehityksen asiantuntijaorganisaatiot.
- Ohjelmassa kehitetyt työkalut ovat vapaasti käytettävissä ja sovellettavissa. Voit tutustua kaikkiin ratkaisuihin osoitteessa kestavakaupunki.fi/ratkaisut.

KESTÄVÄ
KAUPUNKI

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Lue lisää: kestavakaupunki.fi